

INVESTICIJSKI VODIĆ
OPĆINE VISOKO

OPCINA VISOKO

Vizija:

Biti prepoznatljivi kao otvorena sredina visokih vrijednosti, konkurenčkih sposobnosti, inovativnosti i poduzetništva s ciljem stvaranja ambijenta za život i rad svih stanovnika općine uz efikasnu i ekspeditivnu administraciju koja slijedi principe poslovne izvrsnosti.

Misija:

Radeći na stvaranju vrijednosti za stanovnike općine Visoko vodimo se principima zakonitosti, transparentnosti i efikasnosti. Prepoznajemo potrebe i radimo na strateškom planiranju i realizaciji projekata uvažavajući međunarodne standarde kvaliteta i zaštite čovjekove okoline s posebnom pažnjom na prostorno planiranje i lokalni ekonomski razvoj uz efikasno upravljanje javnim sektorom i interaktivan odnos svih zainteresovanih subjekata u lokalnoj zajednici. Naš cilj jeste da općina Visoko bude privlačno mjesto za ugodan i siguran život njenih stanovnika ali i novih generacija.

Investitori - dobrodošli u Visoko !

halil

Poštovane čitateljke i čitatelji,

Zadovoljstvo mi je predstaviti Vam prvo izdanje investicijskog vodiča u općini Visoko. Investicijski vodič je jednostavan i praktičan priručnik koji može poslužiti potencijalnim investitorima u procesu planiranja i osnivanja biznisa na području općine Visoko. Ovaj vodič pruža informacije o pokretanju i registraciji biznisa.

Geografski položaj, prometna povezanost, raznovrsni prirodni resursi, hiljadugodišnji identitet, dugogodišnje iskustvo u kožnoj, tekstilnoj i prehrabenoj industriji kao i trgovini, uz sposobnu i kvalifikovanu radnu snagu spremnu da ide u korak sa novim tehnologijama i načinima rada te tradicionalno razvijen poduzetnički duh, neke su od komparativnih prednosti općine Visoko.

Strateški cilj za postizanje privrednog razvoja je stvaranje boljeg poslovnog ambijenta, nove investicije i otvaranje novih radnih mesta kroz:

- Poticanje samozapošljavanja i privatne incijative
- Provođenje aktivnosti na usklađivanje obrazovnih programa sa tržištem rada
- Osiguranje društveno – ekonomskog razvoja na principima poštivanja i zaštite čovjekove okoline, što podrazumijeva integraciju ekoloških i ekonomskih kriterija u razvoja privrede.

Visoko je grad mogućnosti koji svakom zainteresovanom investitoru nudi proaktivno okruženje za ostvarenje poduzetničkih ideja. Općinska administracija spremna je da pruži svu potrebnu podršku i pomoći:

DOMAĆI I STRANI ULAGAČI, DOBRO DOŠLI U OPĆINU VISOKO.

Amra Babić, načelnica Općine Visoko

I ZAŠTO INVESTIRATI U OPĆINU VISOKO?

- Općina Visoko predstavlja centar BiH u geografskom, historijskom i komunikacijskom smislu i centar regije Sarajevo-Zenica za investitore koji traže bazu za uspostavu i širenje svog poslovanja. U neposrednoj je blizini cestovnog i željezničkog PanEvropskog koridora Vc, te u blizini sarajevskog aerodroma (30 km) sa putničkim i robnim prometom.
- Korištenjem prirodnih resursa i kombiniranjem dugogodišnje poslovne tradicije i modernih tehnologija Općina Visoko nudi značajne mogućnosti za investiranje u kožarsko-tekstilnom, poljoprivrednom, prehrambenom i metaloprerađivačkom sektoru, te u sektoru auto-industrije.
- Općina Visoko investitorima stavlja na raspolaganje razvijenu poslovnu bazu od 3 industrijske zone s potrebnom infrastrukturom; slobodnu zonu Visoko (Topuzovo polje) i carinski terminal
- Logistička infrastruktura i potencijali za greenfield i brownfield investicije u slobodnim zonama su potencijali za razvoj skladišne distribucije i logistike u Općini Visoko.
- Porezne olakšice i niske porezne obveze
- Značajan broj neiskorištenih industrijskih, skladišnih i drugih kapaciteta za brownfield investicije
- Investitorima je na raspolaganju sposobna, kvalifikovana i cjenovno konkurentna radna snaga sa tradicijom rada u industrijskoj proizvodnji i mlađi obrazovani kadrovi koji idu u korak sa novim tehnologijama i načinima rada.
- Općinska administracija u Visokom je u potpunosti korisnički orijentirana i u svakom trenutku spremna da bude partner ulagačima i da im pruži svu potrebnu pomoć i podršku.

II DOLAZAK U OPĆINU VISOKO

II-1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ

Općina Visoko nalazi se u srednjoj Bosni, sjeverozapadno od Sarajeva, a administrativno pripada Zeničko – Dobojskom kantonu. Grad leži na $43^{\circ}59'$ sjeverne geografske širine, na $18^{\circ}10'$ istočne geografske dužine i na nadmorskoj visini od 399 do 1.050 metara.

Površina općine iznosi $230,8 \text{ km}^2$. Reljef na području općine pretežno je ravničarski, sa blagim padinama okolnih planina. Cijelo područje općine pripada slivu rijeke Bosne koji je i najvažniji vodenih tok na području općine.

II-2 STANOVNIŠTVO

Prema posljednjem popisu stanovništva BiH, provedenom 2013. godine na području općine Visoko živjelo je 41.352 stanovnika. Od toga je Muslimana bilo 30.890 (74,7%), Srba 6.616 (16%), Hrvata 1.654 (4%), Jugoslovena 1.307 (3,16%), a ostalih 885 (2,14%).

II-3 KLIMA I PRIRODNI RESURSI

Klima je umjerenokontinentalna. Prosječna godišnja temperatura iznosi 8 do 10°C, a prosječna godišnja količina padavina između 800 i 1.250 ml/m². Osnovna karakteristika ove klime je oštra zima, dok su ljeta topla. Klima ovog područja je povoljna, sa umjerenom vlažnošću, umjerenim temperaturama, znatnim osunčanjem, bez jakih olujnih vjetrova i u osnovi je povoljna za razne vidove ljudske djelatnosti: urbanizaciju, poljoprivredu, turizam, saobraćaj itd.

Prirodni resursi kojima raspolaže općina su poljoprivredno zemljište, šume, vode, te mineralne sirovine kao što su glina, gips, ugalj i različite vrste stijena.

Poljoprivredna zemljišta su nezamjenjiv uvjet i važan faktor masovne poljoprivredne proizvodnje. Kvalitetna poljoprivredna zemljišta smještena su u ravničarskim dijelovima općine. Dispozicija kvalitetnog prostora koncentrirana je u dolinama rijeka Bosne, Fojnice i njihovih pritoka, što pruža mogućnosti za navodnjavanje, a time i povećanje prinosa.

Šume na području općine zauzimaju 12.510 ha odnosno 54,39% površine općine. U ovu površinu uračunate su šume u privatnom i državnom vlasništvu.

II-4 RIJEKE

Cijelo područje općine pripada slivu rijeke Bosne u koju se s lijeve strane ulijevaju Fojnica i Radovljanska rijeka, a s desne strane Goruša. Rijeka Fojnica se u rijeku Bosnu ulijeva u Visokom na nadmorskoj visini od 430 m.

II-5 PROMETNA POVEZANOST I INFRASTRUKTURA

II-5.1 UDALJENOST OD DRUGIH GRADOVA

Grad	Udaljenost u km
Sarajevo	33
Split (Hrvatska)	294
Beograd (Srbija)	306
Zagreb (Hrvatska)	347
Budimpešta (Mađarska)	546
Wien (Austria)	720

Blizina internacionalnih aerodroma

Sarajevo - 30 km

Split (Hrvatska/EU) 225 km

Beograd (Srbija) - 325 km

Zagreb (Hrvatska/EU) - 346 km

Blizina luka

Brčko (BiH) – riječna luka 180 km

Ploče (Hrvatska/EU) – morska luka 199 km

Beograd (Srbija) - riječna luka 325 km

Rijeka (Hrvatska/EU) – morska luka 508 km

II.5-2 CESTOVNI I ŽELJEZNIČKI PROMET

Visoko je prometno povezano sa ostalim dijelovima Bosne i Hercegovine putem cestovnog i željezničkog koridora. Smješteno je uz cestovni koridor Vc, a trenutno je autocestom A-1 povezano sa Zenicom na jednoj i Jošanicom-Vogošća na drugoj strani, te dalje magistralnim putem M- 17 sa Sarajevom, dok je sa preostalim susjednim općinama povezano regionalnim putevima. Nalazi se uz željezničku prugu Sarajevo-Zenica.

II.5-3 TRANSPORT PRIRODNOG PLINA

Gasnom mrežom je pokriveno kompletno gradsko područje i dijelovi vangradskog područja, odnosno dijelovi MZ Moštare, MZ Arnautovići i Mulići, te sve privredno - poslovne zone u Visokom (Ozrakovići, Topuzovo Polje, Kula Banjer i Čekrekčije).

II.5-4 VODOOPSKRBA

Gradsko područje općine Visoko i pojedina prigradska naselja općine su pokrivena gradskom vodovodnom mrežom, kojom upravlja JKP «Visočica» d.o.o. Visoko. Gradska vodovodna mreža ima stabilno napajanje potrebnim količinama vode sa izvorišta "Vrutak". Ostali prostor općine po pitanju vodosnabdijevanja se oslanja na lokalne vodovodne sisteme. Prema službenoj evidenciji na općini Visoko ima 223 lokalna vodovoda.

II. 5-5 ELEKTROSNABDJEVANJE I TELEKOMUNIKACIJE

Kada je u pitanju snabdijevanje električnom energijom, cjelokupna općina Visoko je priključena na mreže JP „Elektroprivreda BiH“. JP „BH Telecom“ je dominantna kompanija u pružanju telekomunikacijskih usluga na području općine Visoko. Pored njih u ovoj oblasti u općini su prisutni i drugi operateri.

II. 6. ADMINISTRATIVNI POLOŽAJ

Javna uprava ima značajnu ulogu u svakodnevnom životu građana, te utiče na kvalitet života i ostvarivanje velikog broja prava. U Općini Visoko, kao jedinici lokalne samouprave, organizirana je predstavnička i izvršna vlast. Nositelj izvršne vlasti u Visokom je Općinska načelnica sa šest pomoćnika. Načelnica rukovodi općinskom administracijom, provodi općinsku politiku i izvršavanje općinskih propisa, te rukovodi obavljanjem poslova koje na Općinu prenosi kantonalna i federalna vlast.

Predstavničko tijelo Visokog je Općinsko vijeće koje ima ukupno 25 vijećnika koji zastupaju interes svih građana. U proces donošenja odluka od lokalnog značaja uključeni su i građani putem 26 mjesnih zajednica.

III EKONOMSKI PROFIL

III-1 EKONOMIJA OPĆINE VISOKO

Nosioci privrednog razvoja općine Visoko su preduzeća iz djelatnosti proizvodnje kože i kožnih proizvoda, proizvodnje, pakovanja i prerade prehrambenih proizvoda, dijelom proizvodnje tekstila i tekstilnih proizvoda, proizvodnje građevinskog materijala te metaloprerađivačke i drvne industrije.

Uspješan rad ovih preduzeća zasniva se na dugotrajnoj tradiciji i kvalificiranim ljudskim resursima.

Većina preduzeća unutar ovih djelatnosti su izvozna preduzeća i uspješnost njihovog poslovanja prvenstveno ovisi od uvjeta na vanjskim tržištima, kao i općem poslovnom okruženju na nivou BiH.

Prema podacima AFIP-a d.d. Sarajevo u 2014. godini na teritoriji općine Visoko poslovalo je 364 privrednih društava, a broj registriranih fizičkih lica koja se bave privrednom djelatnošću sa 31.12.2014. godine je 1148.

Struktura samostalnih privrednika / fizička lica / prema djelatnosti poslovanja:

R.br.	Vrsta djelatnosti	2013.	2014.
1.	Trgovačke radnje	322	305
2.	Ugostiteljske usluge	111	117
3.	Obrtničke i srodne djelatnosti	597	726
	UKUPNO	1.030	1148

Diljem Bosne i Hercegovine ali i svijeta, prepoznatljivi visočki brendovi su:

- VISOČKA KOŽA
- VISOČKO SUHO MESO
- MOŠTRANSKA PAPRIKA
- VISOČKA ZLATNA DŽEZVA

Visoko je oduvijek bilo grad zanata, od kojih su neki uspjeli opstati i do danas. Kožarski zanat: proizvodnja i prerada kože i krvna, šivenje predmeta od kože i krvna, izrada kožne galerije i opančarstvo je u ovom kraju vijekovima star zanat a njegov razvoj možemo pratiti još od osmanskog doba. Kada su u pitanju ostali tradicionalni zanati oni su uglavnom bili, a i danas su prisutni, posebno na područjima Goduše proizvodnja čibuka, češljeva, drvenih kutija i Liješeve grnčarstvo: proizvodnja čupova, pršulja, tepsija i drugog posuda za kuhanje i pečenje.

Pored intenzivnog razvoja industrije i trgovine, značajan doprinos u razvoju općine Visoko dali su poljoprivreda, građevinarstvo, saobraćaj i zanatstvo. Postojeći kapaciteti u uzgoju stoke i tovu junadi, proizvodnja mlijeka, voćarski rasadnici, razvijena veterinarska služba, predstavljaju dobru osnovu za dalji razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje na području općine Visoko.

III -2 SEKTORI ZA ULAGANJE NA PODRUČJU OPĆINE VISOKO

POLJOPRIVREDA

Poljoprivredna proizvodnja ima trend rasta, a karakteristika sadašnje proizvodnje je orientacija na savremen način proizvodnje voća i povrća. Podignuto je do 150 ha intenzivnih zasada voća, a trend proizvođača povrća je proizvodnja u plastenicima. Do sada se proizvodnja u plastenicima vrši na oko 4.000 m².

Prema katastarskim podacima kategorije poljoprivrednog zemljišta na općini Visoko imaju slijedeće vrijednosti:

- oranice i bašte	5.676 hektara;	- livade	14.964 hektara;
- voćnjaci	1.098 hektara;	- pašnjaci	762 hektara;

Iz gore navedenih podataka vidljivo je da 1/3 poljoprivrednog zemljišta čine oranice i bašte koje spadaju po upotreboj vrijednosti u najkvalitetnije zemljište. Kvalitetno zemljište i blizinu rijeke stanovništvo moštranskog, dobrinjskog i radovljanskog područja koristi za proizvodnju povrća.

Prema podacima iz Registra privrednih subjekata na općini Visoko registrirano je 11 društava koja se bave proizvodnjom i prerađom poljoprivrednih proizvoda i 110 fizičkih lica koja su registrirana kao obrtnici.

KOŽARSKA I TEKSTILNA INDUSTRIJA

Vijekovima stari kožarski i tekstilni zanat čiji razvoj možemo pratiti još od osmanskog doba, sa dugogodišnjom tradicijom i iskustvom i sposobnom i kvalifikovanom radnom snagom kao osnovom za primjenu novih tehnologija i proizvodnih procesa. • Ovi sektori u Općini Visoko danas zapošljavaju cca 2.500 radnika, a ukupno 454 radno sposobna stanovnika aktivno traže posao u ovim sektorima. Ukupni godišnji prihodi sektora iznose pola milijarde KM sa ukupnim udjelom izvoza u prihodu od cca 380 miliona KM (podaci iz 2013.g). Kožarska i tekstilna industrija smještene su u poslovnoj zoni Topuzovo polje (koja je, ujedno, i slobodna zona). Kožarski zanat koji je uvijek je važio za najvažniji i najprofitabilniji i bavljenje njime predstavljalo je stvar prestiža. Obrada kože i njena prerada bila je bazirana na biljna pomagala, što je osiguravalo visok kvalitet gotovih proizvoda, pa su proizvodi od visočke kože nalazili svoj put i na inozemnim tržištima još u to vrijeme. Investicione mogućnosti u sektoru kožarske i tekstilne industrije - Na području Općine Visoko investitorima su na raspolaganju slobodni i neiskorišteni kapaciteti za brownfield investicije u Poslovnoj zoni Topuzovo polje (objekti „KTK“ Visoko i TI „Vitex“ Visoko) koje investitor može prilagoditi svojim potrebama, i u drugim preduzetničkim zonama. Također, postoji investiciona mogućnost proširenja proizvodnje kao što je to slučaj sa Prevent-om koji konstantno širi proizvodnju i svoje tržište.

POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENI SEKTOR POLJOPRIVREDA

Općina Visoko posjeduje prirodne resurse i uvjete koji stvaraju vrhunsko okruženje za investicije u poljoprivrednu proizvodnju: zemljište, voden tok rijeke Bosne, povoljnu klimu i raspoloživu radnu snagu. Napisano je pet studija koje Visoko predstavljaju kao ekološki povoljno mjesto za proizvodnju organske hrane. 1/3 poljoprivrednog zemljišta čine oranice i bašte koje, po upotreboj vrijednosti, spadaju u najkvalitetnije zemljište (oranice i bašte 5.676 hektara, livade 14.964 hektara, voćnjaci 1.088 hektara i

pašnjaci 762 hektara). Na području Općine Visoko registrirano je 11 društava koja se bave proizvodnjom i preradom poljoprivrednih proizvoda i 97 obrtnika. Ukupan prihod ostvaren u poljoprivredi za 2013.godinu iznosi 2,5 miliona KM, a pretpostavlja se da je u 2014.g. ukupan prihod dodatno porastao. Poljoprivredna proizvodnja ima trend rasta, s orientacijom na savremen način proizvodnje voća i povrća. Podignuto je do 150 ha intenzivnih zasada voća, a trend proizvođača povrća je proizvodnja u plastenicima. Do sada se proizvodnja u plastenicima vrši na oko 4.000 m². Investicione mogućnosti u sektoru poljoprivrede - Uz dugogodišnju tradiciju u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi značajne investicione mogućnosti za daljnji razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje predstavljaju raspoloživo kvalitetno obradivo zemljište i postojeći kapaciteti u uzgoju stoke i tovu junadi, uzgoju brojlera i proizvodnji proizvoda od pilećeg mesa, proizvodnja mlijeka i voćarski rasadnici.

RATARSTVO

Evidentno je povećanje proizvodnje krmnog bilja – silažnog kukuruza, kao i proizvodnja povrća u zatvorenom prostoru. Proizvodnja povrća na otvorenom zastupljena je na najkavlitetnijim zemljištima uz vodotoke gdje stanovništvo ima dugogodišnju tradiciju proizvodnje i koristi prednosti proizvodnje uz navodnjavanje. Na području Općine Visoko tokom 2013.g. zasijano 275 ha pšenice, 4 ha raži, 26 ha ječma, 235 ha kukuruza, 486 ha krompira, 191 ha graha, 32 ha luka, 23 ha kupusa, 37 ha paradajza, 87 ha paprike, 800 ha djeteline, 760 ha lucerke, 32 ha stočne repe (podaci iz 2014.g. – Federalni zavod za statistiku). Općina Visoko zauzima vodeću poziciju u ZDK po zasijanoj djetelini, krompiru, grahu, paprici i nudi investicione mogućnosti u ratarstvu.

PLASTENIČKA PROIZVODNJA

Općina Visoko bilježi lagani porast proizvodnje povrća i plasteničke proizvodnje. Najzastupljenije kulture u plastenicima su: paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, dinja, salate, blitva, kupusnjača. Također, kako bi se pospješila plastenička proizvodnja i pomoglo malim poljoprivrednicima, vrše se stručno-konsultanske usluge od strane poljoprivrednih zadruga u proizvodnji voća i povrća iz oblasti: pripreme sjetve, agro-tehničkih mjera, zaštite berbe, skladištenja i čuvanja gotovih proizvoda.

VOĆARSTVO

Od 2004. do 2013. godine formirano je oko 190 hektara intenzivnih zasada na području Općine Visoko, i to uglavnom jabuke, kruške, višnje i trešnje. U 2013.godini proizvedeno je 1.025 tona jabuke, 351 tona kruške, 723 tone šljive, 12 tona oraha, 33 tone trešnje i 119 tona višnje. Postoji veliko interesovanje za proizvodnju maline, sorti čiji usjevi su do kraja jeseni što će omogućiti kontinuiranu proizvodnju maline od mjeseca juna do mjeseca oktobra. U 2013. godini zasnovano je cca 100 dunuma novih zasada maline. Općina ima vrlo povoljne hidrogeološke uslove za sadnju maline i uglavnom je riječ o sortama: rana sorta «Meeker», «Willamette» i kasna sorta «Polka». Privredno društvo «Frutti funghi» d.o.o Visoko ima kapacitete za uskladištenje maline, hladnjaču za skladištenje jagodastog voća i šumskih plodova kapaciteta 60 tona, i vozila opremljena termokingom za transport otkupljenog voća do pogona smrzavanja. U sklopu podrške proizvodnji maline općina implementira Projekat «Razvoj savremene proizvodnje jagodičastog voća na području Općine Visoko u cilju zapošljavanja stanovništva u ruralnim područjima na području Općine Visoko». Ovaj program ima za cilj zapošljavanje ruralnog stanovništva direktno i indirektno, povećanje i proširenje proizvodnje jagodičastog voća, povećanje površina plantaža jagodastog voća, proširenje postojećih kapaciteta i poboljšan kvalitet domaćih proizvoda, održiv razvoj, povećanje izvoza te povećanje konkurentnosti. Projekat traje 5 godina i postoji mogućnost da se Projekat nastavi na duži rok i da orijentacija Općine Visoko bude na uzgoju jagodičastog voća.

PREHRAMBENA I PRERADIVAČKA INDUSTRija

Ova grana ima dugu tradiciju na području općine Visoko sa kvalifikovanom radnom snagom, danas zapošljava cca 1.000 radnika a trenutno cca 300 radno sposobnih kvalifikovanih radnika aktivno traže posao. Ukupni godišnji prihodi iznose 55 miliona KM sa ukupnim udjelom izvoza u prihodu od cca 20 miliona KM (podaci iz 2013.g.). Povećanje fizičkog obima proizvodnog programa, proširenje ponude novim proizvodima, širenje distribucijske mreže i tržišta uopće, samo su neki od trendova koji se nezaustavljivo razvijaju u ovoj industriji. • Kompanije iz ove oblasti danas izvoze svoje proizvode u preko 25 zemalja svijeta i na četiri kontinenta te posjeduju i certifikate za sigurnost hrane i upravljanje kvalitetom. U svom proizvodnom portfoliju kompanije imaju i preko 200 proizvoda, a neki od njegovih brandova su najpopularniji u BiH i u regiji (kompanija Vispak).

PROIZVODNJA SUHOMESNATIH PROIZVODA

U BiH je prisutna tradicija proizvodnje suhomesnatih proizvoda među kojima posebno mjesto zauzimaju suho meso i sudžuka koji dolaze sa područja Općine Visoko. Proizvodnja suhomesnatih proizvoda u Visokom ima značajan, ali neiskorišten potencijal za proširenje proizvodnje, povećanje zaposlenosti i povećanje plasmana što će doprinijeti evropskoj i svjetskoj prepoznatljivosti već etabliranog brenda visočke pečenice i sudžuke. U Visokom se suho meso i sudžuka prave od 1750. godine stoga ovaj gradić ima tradiciju, iskustvo i kapacitete za odličan kvalitet suhomesnatih proizvoda. Ovim poslom se bavi stotinjak porodica, a kvalitet i ukus suhog mesa i sudžuke zavise od ishrane goveda, pripreme mesa i drva koja se lože pri sušenju.

INVESTICIONE MOGUĆNOSTI U PREHRAMBENOJ I PRERAĐIVAČKOJ INDUSTRIJI

Investicijske mogućnosti za nastanak i razvoj skladišne distribucije i logistike imaju snažnu logističku osnovu: Blizina Međunarodnog aerodroma Sarajevo, državne ceste koja povezuje srednju i istočnu Europu s Jadranom i Sredozemnim morem, magistralni put M17, što omogućava kraće vrijeme i niže troškove transporta; Veliki broj postojećih privrednih subjekata s izvoznom orijentacijom i raspoloživi slobodni kapaciteti u poslovnoj zoni Ozrakovići Arnautovići i ostalim poslovnim zonama; Najavljenе i započete investicije u proširenju proizvodnje i kreiranju novih proizvoda; Proizvodnja i izvoz zdrave, organske i prirodne hrane.

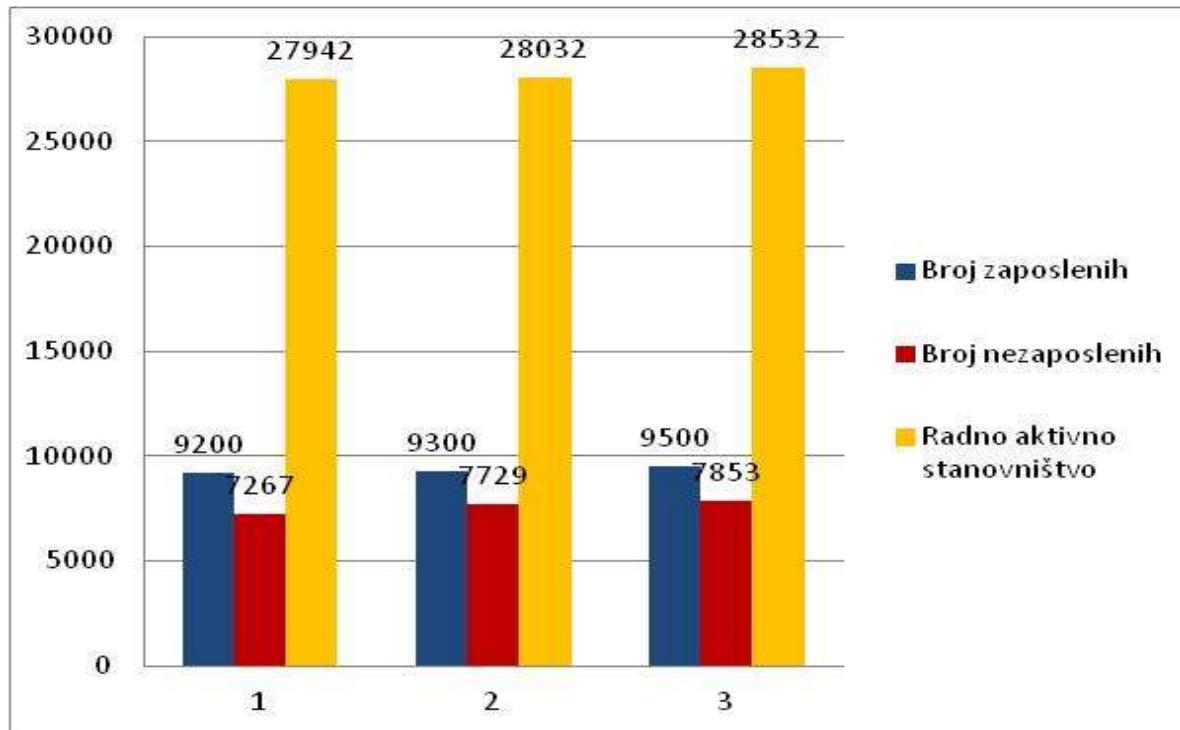
METALOPRERAĐIVAČKA, DRVNA I GRAĐEVINSKA INDUSTRija

Metaloprerađivačka, građevinska i drvna industrija imaju dugu tradiciju i ostvaruju dobre poslovne rezultate. U metaloprerađivačkoj industriji ključni proizvodi i usluge su proizvodnja metalnih komponenti, konstrukcija, procesne opreme, različitih vrsta profila, dijelova za automobilsku industriju, alata i pristroja, poljoprivredne opreme, lijevanih elemenata, metalne galerije, montaža metalnih konstrukcija, projektiranje, modeliranje, simulacije, optimizacije, reinženjeringu, održavanja. Tradiciji i uspješnosti drvnog sektora na području Općine Visoko doprinose šume kao izuzetan resurs koji privredne subjekte u ovom sektoru stavlja u pozitivnu poziciju u odnosu na konkurente na tržištu. Kompanije su se plasirale na inostrana tržišta uz primjetan rast učešća namještaja i drugih proizvoda viših faza obrade u ukupnoj otpremi na tržišta u susjedne Hrvatsku i Sloveniju kao i u druge europske države poput Njemačke, Austrije i Holandije, i tržište Sjedinjenih Američkih Država. Građevinska industrija je jako važan sektor obzirom na to da veliki broj građevinskih preduzeća posluje uspješno na području Općine Visoko.

Investicione mogućnosti u sektoru metaloprerađivačke, drvne i građevinske industrije se zasnivaju na konkurenckim prednostima: tradicija industrijske proizvodnje, konkurentni troškovi radne snage, geografski položaj koji omogućava niže troškove prevoza za EU tržište (0.60 - 1EUR/km za voznu jedinicu 100 m³) ovisno o tržištu destinacije i mogućnosti povratnog transporta, raspoloživa infrastruktura u sektoru, domaća sirovina (posebno šume), instalirani kapaciteti prerade, organizacijska fleksibilnost proizvođača u odnosu na konkureniju u odnosu plaćanja i isporuke (zahvaljujući postojanju manjih kompanija s manje od 100 zaposlenih, te mogućnosti servisiranja manjih kupaca).

IV RADNA SNAGA

Broj zaposlenih i nezaposlenih od 2012. do 2014. god. (na dan 31.12.) na području općine Visoko

Broj i starosna struktura nezaposlenih na području općine Visoko zaključeno sa 31. decembrom 2014.g.

	Ukupno	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Ukupno	7853	435	56	1707	0	24	3319	53	2259
Žene	3947	316	31	1032	0	2	1441	29	1096
STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA									
GOD.	UKUPNO	NKV	PKV	KV	VKV	NSS	SSS	VŠS	VSS
15 – 18	209	0	152	0	0	27	0	0	0
19 – 20	469	47	0	175	0	0	246	0	1
21 – 24	836	94	0	335	0	0	319	0	88
24 – 27	650	84	1	251	0	0	174	1	139
28 – 30	616	113	3	258	0	0	162	1	79
31 – 35	985	250	4	441	0	0	193	17	80
36 – 40	859	331	0	387	2	0	107	9	23
41 – 45	855	355	8	382	1	0	97	4	8
46 – 50	836	285	15	359	2	0	168	2	5
51 – 55	940	365	11	371	10	0	162	14	7
56 – 60	492	247	8	172	7	0	48	7	3
61 – 65	106	58	3	36	2	0	4	1	2
	7853	2259	53	3319	24	0	1707	56	435

NKV- nekvalificirani radnik

NSS – niska stručna sprema

PKV- niskokvalificirani radnik

SSS- srednja stručna sprema

KV- kvalificirani radnik za određeno zanimanje

VSS – visoka stručna sprema

VKV- visokokvalificirani radnik

VŠS – viša stručna sprema

IV-1 PROCES ZAPOŠLJAVANJA

Proces zapošljavanja, modeli zapošljavanja, uvjeti zapošljavanja i prestanak radnog odnosa detaljno su objašnjeni na slijedećim web stranicama:

- Agencija za rad i zapošljavanje BiH

<http://arz.gov.ba>

- Zakon o radu Federacije BiH (“Službene novine FBiH” broj 62/15)

<http://fipa.gov.ba>

- Federalni zavod za zapošljavanje

<http://fzza.ba>

- JU Zavod za zapošljavanje ZDK

<Http://www.zdk.ba>

V ZAKONSKI OKVIR ZA INVESTIRANJE

V-1 STRATEGIJA INVESTIRANJA

Ulagati u općinu Visoko mogu domaća i strana fizička i pravna lica.

Status stranog fizičkog ili pravnog lica ima:

- fizičko lice sa stranim državljanstvom,
- državljanin BiH koji ima redovno boravište u inostranstvu prije 31.12.1991. god.
- strana osoba koja ima vlastito preduzeće ili drugo pravno lice u FBiH,
- domaće pravno lice koje je potpuno u vlasništvu stranog ulagača,
- strano pravno lice sa sjedištem glavne uprave u inostranstvu.

Pitanje ulaganja stranih fizičkih i pravnih lica u privredu općine Visoko, kao i općenito ZE-DO kantona regulisano je sljedećim zakonima/odlukama:

- Zakon o privrednim društvima FBiH („Službene novine FBiH“ broj 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08, 88/08, 7/09, 63/10 i 75/13)
- Zakon o politici direktnih stranih ulaganja („Službeni glasnik BiH“ broj 17/98, 13/03, 48/10 i 25/15)
- Zakon o stranim ulaganjima Federacije BiH („Službene novine FBiH“ broj 61/01, 50/03)
- Odluka o uvjetima za otvaranje i rad predstavništava stranih osoba u Federaciji BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 15/03)
- Zakon o slobodnim zonama FBiH („Službene novine FBiH“ broj 2/95, 37/04 i 43/04)

Pogledati listu relevantnih zakona na web stranici Agencije za unapređenje stranih investicija u BiH (FIPA)

- <http://fipa.gov.ba>

V-2 AKTIVNOSTI ZA POTICANJE ULAGANJANA KANTONALNOM NIVOУ

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona u cilju pomoći i poticaja privrednim društvima i obrtima svake godine objavljuje javni poziv za dodjelu (refundiranje) finansijskih sredstava.

Za sve detaljnije informacije vezane za javne pozive Ministarstva privrede ZE-DO kantona posjetiti stranicu: <http://www.zdk.ba/ministarstva>, ili pogledati na oglasnoj ploči Općine Visoko, odnosno web stranici Općine Visoko www.visoko.gov.ba.

V-3 AKTIVNOSTI ZA POTICANJE NA FEDERALNOM NIVOУ

Za sve detaljne informacije vezane za javne pozive na federalnom nivou posjetite stranice: <http://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/ministarstva/index.php> i <http://www.fzofbih.org.ba/v2/txt.php?id=42>

VI KORACI DO USPJEŠNOG ULAGANJA

Procedura upisa poslovnih subjekata u sudski registar definisana je slijedećim propisima:

- Okvirni Zakon o registraciji poslovnih subjekata u BiH
- Zakon o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji BiH

VI-1 POSTUPAK REGISTRACIJE PRIVREDNOG DRUŠTVA KOD REGISTRACIONOG SUDA:

- Donošenje akta o osnivanju – ako je jedan osnivač, onda se privredno društvo osniva odlukom osnivača, a ako je više osnivača onda oni zaključuju između sebe ugovor o osnivanju privrednog društva.
- Oblik organiziranja privrednog društva određuje osnivač, odnosno osnivači.
- Po donesenoj odluci ili zaključivanju ugovora o osnivanju privrednog društva, potrebno je podnijeti prijavu za registraciju nadležnog suda za registraciju.
- U poslovnoj banci izvršiti uplatu osnivačkog uloga u skladu sa propisima o visini osnivačkog uloga za različite oblike organiziranja: za d.n.s.o. - nije utvrđen cenzus, za k.d.- nije utvrđen cenzus (minimum 2.000 KM), za d.d. - 50.000 KM, za d.o.o.- 2.000 KM (pojedinačni ulog ne može biti manji od 100 KM).

VI-2 POSTUPAK REGISTRACIJE PRI OSNIVANJU DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

PRIPREMA I SASTAVLJANJE OSNIVAČKOG AKTA

- Da bi se osnovalo društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.) potrebno je sačiniti osnivački akt.
- Sastavljanje i ovjeru osnivačkog akta vrši notar.
- Društvo sa ograničenom odgovornošću može se osnovati Ugovorom o osnivanju ili Odlukom o osnivanju. Ukoliko je osnivač jedna osoba, društvo se osniva Odlukom o osnivanju.
- Ukoliko više osoba želi osnovati društvo, potrebno je sačiniti Ugovor o osnivanju.
- Društvo sa ograničenom odgovornošću mogu osnovati fizička lica (pojedinci-strana lica) ili pravne osobe (strana privredna društva).

REGISTRACIJA KOD OPĆINSKOG SUDA

Troškovi registracije iznose 470,00KM (320,00 KM sudska taksa + 150,00 KM objava registracije u Službenim novinama FBiH).

Potrebni dokumenti:

- zahtjev za registraciju (obrasci se mogu naći na sudu ili na web stranici suda)
- osnivački akt (notarski ovjeren)
- ovjerena izjava osnivača
- dokaz o uplati osnovnog kapitala na privremenim računima u banci (minimalni iznos 2.000,00 KM)

- dokaz o uplati sudske takse
- rješenje Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH o registraciji stranog ulaganja
- potvrda Poreske uprave o nepostojanju duga (ovo se odnosi na bilo koju moguću poresku obavezu osnivača)
- ovjeren potpis lica ovlaštenog za zastupanje privrednog društva u unutrašnjem i vanjskom prometu (to je obično direktor društva ili poslovođa) potpis se ovjerava u Općini
- izjava direktora o prihvatanju dužnosti (i stranac može biti direktor privrednog društva)
- ovjerena kopija lične karte osnivača firme i direktora koji će predstavljati privrednodruštvo
- potvrda o uplati takse za objavljivanje oglasa o osnivanju privrednog društva u Službenim novinama FBiH.

IZRADA PEČATA

Uz zahtjev za izradu pečata privrednog društva mora se priložiti i kopija rješenja o upisu privrednog društva u sudski registar. Minimalan sadržaj pečata je naziv i sjedište privrednog društva. Izrada pečata se vrši u ovlaštenim privrednim društvima.

Troškovi izrade pečata se kreću od 20,00 do 50,00 KM ovisno o sadržaju i veličini pečata.

UPIS U STATISTIČKU EVIDENCIJU I PRIBAVLJANJE PORESKOG IDENTIFIKACIONOG BROJA

Identifikacioni broj služi kao dokaz za upis u registar pravnih lica u poreskoj upravi.

Za prijavu su potrebni slijedeći dokumenti - isti ne moraju biti ovjereni:

- formular PPl-1 (može se naći u Zavodu za statistiku ili na web-stranici www.fzs.ba)
- kopija rješenja o upisu u sudski registar
- pečat firme
- kopija lične karte direktora i osnivača

OTVARANJE TRANSAKCIJSKOG RAČUNA

Za otvaranje transakcijskog računa u poslovnoj banci potrebno je priložiti ovjerene kopije slijedećih dokumenata:

- rješenje o upisu u sudski registar
- identifikacioni broj
- potvrda o statističkom i carinskom broju (samo za vanjsku trgovinu)
- identifikacioni dokument (lična karta, pasoš) za osobe koje treba da dobiju punomoć za transakcijski račun koji se otvara
- ovjeren potpis ovlaštenih osoba za platni promet

UPIS U CARINSKU EVIDENCIJU

Upis u carinsku evidenciju je obavezan samo za privredna društva sa registrovanom vanjskotrgovinskom djelatnošću. Za upis u carinsku evidenciju u Upravi za indirektno oporezivanje BiH potrebno je priložiti:

- obrazac ZR
- ovjerenu kopiju rješenja o upisu u sudski registar (kompletna dokumentacija)
- ovjeren poreski broj
- ovjeren karton deponovanih potpisa iz banke
- potvrdu o uplaćenoj taksi za troškove upisa u iznosu od 5,00 KM
- potvrdu o uplaćenim troškovima za izdavanje uvjerenja u iznosu od 10,00 KM
- potvrdu o uplaćenim troškovima za izdavanje rješenja u iznosu od 10,00 KM

UPIS U REGISTAR ZA VANJSKU TRGOVINU

U registar za vanjsku trgovinu se upisuju samo privredna društva koja imaju registrovano vanjskotrgovinsko poslovanje. Zahtjev se podnosi u Federalnom ministarstvu trgovine u Mostaru.

Uz zahtjev za upis prilaže se slijedeći dokumenti:

- ovjerena kopija rješenja o upisu u sudski registar
- ovjerena kopija statističkog broja
- izvod računa iz banke na dan uplate
- dokaz o uplati takse u iznosu od 64,00 KM

PRIJAVLJIVANJE PRIVREDNOG DRUŠTVA I ZAPOSLENIKA U PORESKOJ UPRAVI

Za prijavu privrednog društva potrebni su slijedeći dokumenti (original ili ovjerena kopija):

- rješenje o upisu u sudski registar
- potvrda o matičnom/identifikacionom broju
- obrazac R-19

Za prijavu zaposlenika prilaže se slijedeći dokumenti:

- radna knjižica
- ugovor o radu za svakog zaposlenika
- obrazac R-19

OBAVIJEST O POČETKU OBAVLJANJA DJELATNOSTI

Nakon registracije privrednog društva u Registracionom sudu i obezbjeđenja minimalno - tehničkih uslova za djelatnost koju će obavljati privredno društvo je dužno organu nadležnom zainspeksijski nadzor dostaviti obavještenje o početku obavljanja djelatnosti i ispunjavanju uvjeta tehničke opremljenosti, zaštite na radu, zaštite i unapređenja životne sredine i drugih uvjeta propisanih za obavljanje djelatnosti.

VI-3 REGISTRACIJA STRANOG ULAGANJA PRI MINISTARSTVU VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BiH U SARAJEVU (samo za osnivanje d.o.o. sa učešćem stranog kapitala)

Dokumentacija koju je potrebno predati u Ministarstvo:

- ovjeren osni vački akt,
- zahtjev za upis stranog ulaganja u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH u Sarajevu,
- dokument kojim se potvrđuje identitet stranog ulagača:
 - a) za fizička lica:
-ovjerena i prevedena kopija pasoša koja ne smije biti starija od 6 mjeseci
 - b) za pravna lica:
-ovjeren i preveden izvod iz sudskeg registra iz zemlje porijekla kojim se potvrđuje pravni status ili neki drugi odgovarajući dokument, ne stariji od šest mjeseci
- dokument kojim se potvrđuje pravni status ovlaštenog predstavnika
- dokaz (kopija) o plaćenoj taksi za registraciju stranog ulaganja Ministarstvu:
 - a) 5,00 KM taksa za zahtjev
 - b) 50,00 KM taksa za rješenje

VI-4 UPIS U SUDSKI REGISTAR DIONIČKOG DRUŠTVA (d.d.)

Uz prijavu za registraciju prilaže se:

- identifikacioni dokument kojim se utvrđuje identitet osnivača za strano ili domaće fizičko ili pravno lice
- identifikacioni dokument kojim se utvrđuje identitet podnosioca prijave za domaće i strano fizičko lice
- identifikacioni dokument kojim se utvrđuje svojstvo lica ovlaštenog za zastupanje, odnosno predstavljanje subjekta upisa i ovjereni potpis tog lica
- akt o osnivanju (odluka ili ugovor) ovjeren kod notara
- statut
- potvrda banke o uplati osnovnog kapitala za osnivanje i rad društva, odnosno dokaz o ulozima u stvarima i pravima unesenim u društvo (izvještaj o procjeni vrijednosti stvari i prava sačinjava sudski vještak)
- odobrenje Komisije za vrijednosne papire u Federaciji Bosne i Hercegovine o upisu u registar emitentata
- odluka o izdavanju dionica koja sadrži ukupan iznos na koji se dionice izdaju, klasu, broj i nominalnu vrijednost svake dionice
- ovjeren potpis lica ovlaštenog za zastupanje

VI-5 UPIS U SUDSKI REGISTAR DRUŠTVA SA NEOGRANIČENOM SOLIDARNOM ODGOVORNOŠĆU I KOMANDITNOG DRUŠTVA

Uz prijavu za registraciju prilaže se:

- Upis u sudski registar privrednog društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću (d.n.s.o.) i komanditnog društva (k.d.) – uz prijavu za registraciju za ova dva društva prilaže se:
- akt o osnivanju privrednog društva (ugovor o osnivanju ili odluka) ovjeren od strane notara
- potvrda o uplati uloga u novcu svakog pojedinog člana od poslovne banke (ulozi mogu biti u stvarima, pravima i novcu, vrijednost uloga u stvarima i pravima procjenjuje sudski vještak)
- ovjeren potpis lica ovlaštenog za zastupanje (ovjera se vrši kod notara, a ukoliko je jedan od osnivača strano fizičko ili pravno lice, saglasnost na ugovor o osnivanju preduzeća od strane Ministarstva za vanjsku trgovinu i ekonomске odnose BiH.)

VII POREZI

VII-1 KATEGORIJA OPOREZIVANJA

1. Porez na dodatnu vrijednost /PDV/

Jedinstvena stopa PDV-a je 17%. Za obračun i naplatu PDV-a zadužena je Uprava za indirektno oporezivanje.

2. Stopa poreza na dobit u BiH-FBiH iznosi 10%

3. Stope poreza na dohodak u FBiH – porez na dohodak je 10% na plaću

4. Doprinosi za socijalno osiguranje koje plaćaju poslodavci i zaposlenici

Ukupan zbir doprinsa za socijalno osiguranje i poreza koji se obračunavaju na neto plaću iznosi oko 61% neto plaće.

VII-2 STRANCI I POREZI U BIH

Stranci sa stalnim prebivalištem u BiH dužni su platiti porez na dohodak na prihode ostvarene u kalendarskoj godini na teritoriji BiH.

Također, svi stranci koji ne borave stalno u BiH, ali koji zarađuju dohodak u FBiH se smatraju poreznim obveznicima.

VII-3 POREZNE OLAKŠICE

Porezne olakšice su regulisane Zakonom o porezu na dobit FBiH

PDV se plaća na promet dobara i usluga koje poreski obveznik, u okviru obavljanja svojih djelatnosti, izvrši na teritoriji BiH uz naknadu i uvoz dobara u BiH, a standardna stopa PDV-a na oporezivi promet dobara i usluga i uvoz dobara u BiH iznosi 17%.

Porez na dohodak plaća i rezident i nerezident koji ostvaruje prihode od samostalne ili nesamostalne djelatnosti na teritoriji FBiH po stopi od 10%. Prihodi koji se u smislu ovog zakona ne smatraju dohotkom su prihodi po osnovu sudjelovanja u raspodjeli dobiti privrednih društava.

Obveznik poreza na dobit privrednih društava je: preduzeće, banka i druga finansijska organizacija i društvo za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, zadružna organizacija i institucija koja prodajom proizvoda i usluga na tržištu ostvaruje dobit. Porez na dobit plaća se po stopi od 10% na utvrđenu poreznu osnovicu u poreznom bilansu.

Plaćanja poreza na dobit oslobađa se (poreske olakšice regulirane Zakonom o porezu na dobit Federacije BiH)

-obveznik koji je u godini za koju se utvrđuje porez na dobit izvozom ostvario više od 30% od ukupnoostvarenog prihoda

-obveznik koji u pet uzastopnih godina investira u proizvodnju u vrijednosti od najmanje 20 miliona KM, na teritoriji FBiH, počevši od prve godine investiranja u kojoj mora biti investirano najmanje četiri miliona KM.

Ako obveznik iz prethodnog stava, u periodu od pet godina ne dostigne propisani cenzus za investiranje gubi pravo na porezno oslobođanje, a neplaćeni porez na dobit se utvrđuje prema odredbama ovog Zakona uvećan za zateznu kamatu koja se plaća na neblagovremeno plaćene javne prihode.

-obveznik koji zapošljava više od 50% invalidnih lica i lica s posebnim potrebama duže od godinu dana za godinu u kojoj je bilo zaposleno više od 50% tih lica

- obveznik - poslovna jedinica nerezidenta koji je osnovan ili čije je sjedište ili kojem se stvarna uprava i nadzor nad poslovanjem nalazi izvan teritorije Federacije, a u BiH oslobađa plaćanja poreza na dobit za dobit koju ostvari poslovanjem na teritoriji Federacije.

VII-4 SPORAZUMI O SLOBODNOJ TRGOVINI SA:

- Zemlje CEFTA: Albanija, Bugarska, Makedonija, Moldova, Rumunija, Srbija, Crna Gora, UNMIK-Kosovo
- Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima (PS) sa EU

Unilateralni preferencijalni režimi sa:

- SAD-om, Novim Zelandom, Švicarskom, Norveškom, Japanom, Rusijom, Kazahstanom, Bjelorusijom, preferencijalni izvozni režim sa Iranom.

Izbjegavanje dvostrukog oporezivanja

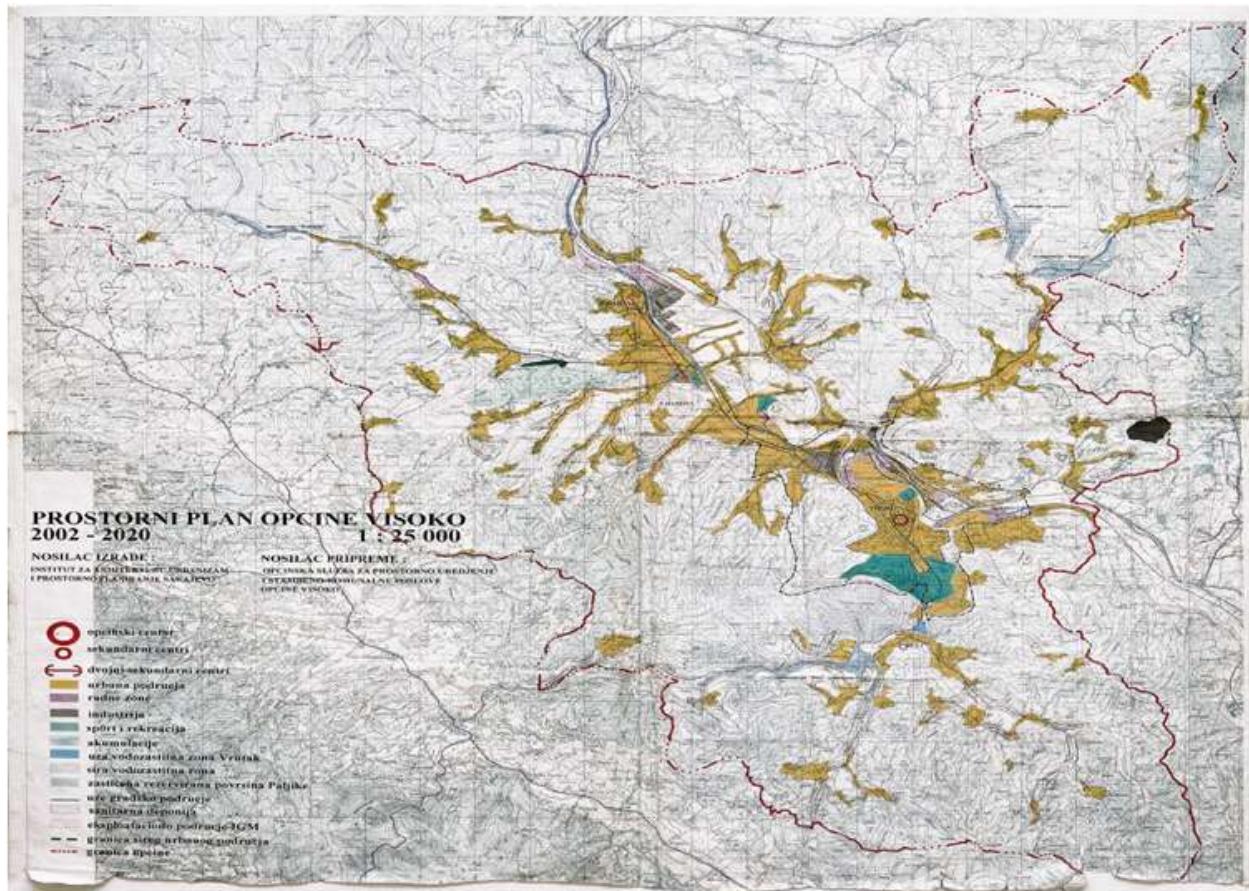
Bosna i Hercegovina ima potpisane sporazume o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sa mnogim državama, neke od njih su: Austrija, Belgija, Crna Gora, Češka, Francuska, Hrvatska, Holandija, Iran, Irska, Italija, Jordan, Kuvajt, Katar, Kina, Kipar, Mađarska, Malezija, Norveška, Njemačka, Pakistan, Poljska, Srbija, Španija, Švedska, Turska, Ujedinjeni Arapski Emirati.

VII-5 TAKSAZAISTICANJE FIRME

Pravna lica koja posluju na području općine Visoko dužna su plaćati taksu za isticanje firme koja je utvrđena odredbama i tarifom Odluke o komunalnim taksama općine Visoko ("Sl.glasnik općine Visoko" broj 5/12). Odluka o komunalnim taksama može se naći na web stranici općine Visoko.

VIII PROSTORNI RESURSI OPĆINE VISOKO

VIII-1 GRANICE PROSTORNOG OBUHVATA GRADSKOG GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

Granice prostornog obuhvata gradskog građevinskog zemljišta na području općine Visoko obuhvataju izgrađeno i neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište, kao i podatke o parcelama i vlasnicima iz katastra nekretnina, odnosno zemljišnih knjiga.

Gradsko građevinsko zemljište se prema pogodnostima koje može pružiti korisnicima u izgradnji i korištenju gradskog građevinskog zemljišta dijeli na šest stambeno-poslovnih zona koje obuhvataju slijedeće dijelove grada:

I ZONA obuhvata: područje regulirano Regulacionim planom gradskog jezgra, a polazi od betonskog mosta, na ulazu u grad, ide ulicama Donja Mahala, Donje Rosulje, Kraljevac, Kralja Tvrtska, Čaršijska i Alije Izetbegovića, uključujući i dio uz rijeku Fojnicu, na dijelu od raskršća sa Tabhanskom ulicom do betonskog mosta na ulazu u grad, odakle je obuhvat i počeo.

II ZONA obuhvata: ul.Donja Mahala (desna strana pravac betonski most-OŠ »Safvet-beg Bašlagić»), ul. Donje Rosulje i Karavdića (desna strana pravac Ciglana), ul. Branilaca (desna strana pravac Ciglana-betonski most), dio ul. Hazima Dedića, dio ul. Delahmetovića, dio ul. Skopljaka, ul. Islamovića, dio ul. Donje Rosulje, ul. Hamdije Kreševljakovića, ul. Dahirovac, ul.Basamaci, ul. Hadžijina voda, ul. Džemaludina Čauševića, ul. Mladih Muslimana, ul. Kožarska, ul. Mehmeda Mujezinovića, ul. Ciglanska, ul. 25. aprila, ul. Ćerpići, ul. Čaršijska (desna strana pravac Sebilj-Kožarski most), ul. Varoška i ul. Moštrina (lijeva strana pravac rijeka Fojnica).

III ZONA obuhvata: ul. Gornje Rosulje (desna strana pravac Ciglana-Kraljevac), ul. Kralja Tvrtka (desna strana pravac Kraljevac-Sebilj), ul. Mule Hodžića (desna strana pravac Kiseljak), ul. Visočkih brigada (desna strana pravac Križ), ul. Križ (lijeva strana pravac Kraljevac), ul. Izeta Kurtalića, ul. Pod Križ, ul. Muderisa Bašića, ul. Vrančeva, ul. Muhameda Jahića, ul. Rešada Kadića, ul. Carica, ul. Muzaferije, ul. Husein-bega Gradaščevića, Kraljevac, ul. Muftije Numanagića do ul. Iznad duvara, ul. Iznad duvara (desna strana pravac Kraljevac), ul. Hasečića, ul. Zečevića, ul. Kovačica, ul. Kadića, ul. Džamijjska, ul. Pašagića, ul. Pertac, ul. Sinanagića, produžetak do crkve, naselje Prijeko (dio naselja u ravnom dijelu), Novo Naselje i naselje Luke.

IV ZONA obuhvata: naselje Podvisoki , ul. Klisa, ul. Ferhatovića, dio ul. Muftije Numanagića, ul. Mevića, ul. Tjesnac, ul. Ljetovik, ul. Špiljakova, ul. Potok, ul. Rašidovića (od Kraljevca do ul. Potok), naselje Ozrakovići, Željeznička stanica do autoputa i Arnautovičko polje do autoputa).

V ZONA obuhvata: naselje Muhašinovići, Topuzovo Polje, Arnautovići, Čekrekčije, Zbilje i vršne dijelove naselja Ljetovik.

VI ZONA obuhvata: ostalo građevinsko zemljište koje je predviđeno za izgradnju.

VIII-2 NAKNADE

Visina naknada se određuje na osnovu prosječne konačne građevinske cijene koštanja jednog metra stambenog prostora na području općine Visoko. Odluku o tome donosi Općinsko vijeće jednom godišnje. Visina naknada za 2015. godinu utvrđena je kako slijedi u tekstu.

a) Naknada za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište na korištenje obuhvata:

1. plaćenu naknadu namijenjenu za preuzeto zemljište čiji se iznosi utvrđuju u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji,
2. naknadu iz osnova prirodnih pogodnosti gradskog građevinskog zemljišta i pogodnosti već izgrađene komunalne infrastrukture, koje nisu rezultat ulaganja sredstava vlasnika ili korisnika nekretnina.

Za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljiše na korištenje građenja fizičko i pravno lice dužno je platiti naknadu za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište i naknadu za troškove uređenja tog zemljišta.

Licu kome je dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište ne može se izdati odobrenje za građenje, niti se može izvršiti uknjižba prava korištenja zemljišta radi gradišta u zemljišnim knjigama, dok ne podnese dokaz da je platio naknadu za zemljište i naknadu za uređenje zemljišta.

Visina naknade za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište utvrđuje se rješenjem o dodjeli zemljišta na korištenje radi građenja.

b) Naknadu za pogodnost korištenja građevinskog zemljišta dužan je platiti investitor koji na gradskom građevinskom zemljištu u privatnoj svojini gradi građevinu.

Naknada iz prethodnog stava plaća se i za dogradnju, nadzidivanje, preuređenje krovišta i potkrovila i rekonstrukciju kojima se povećava korisna površina objekta.

Visina naknade za pogodnost korištenja građevinskog zemljišta po 1 m^2 korisne površine objekta koji će se graditi na gradskom građevinskom zemljištu, utvrđuje se u fiksnom procentu od prosječne konačne građevinske cijene 1 m^2 korisne stambene površine ostvarene u prethodnoj godini u izgradnji stanova na području općine Visoko:

- u prvoj zoni 6%
- u drugoj zoni 5%
- u trećoj zoni 4%
- u četvrtoj zoni 3%
- u petoj zoni 2%
- u šestoj zoni 1%

Ako se gradi nova građevina umjesto građevine koja je porušena ili će biti porušena, iznos naknade za pogodnost korištenja građevinskog zemljišta za novu građevinu umanjuje se za iznos naknade za pogodnost koji je bio utvrđen za porušenu građevinu, uzimajući u obzir razlike u korisnoj površini građevine.

Visina naknade za pogodnost korištenja građevinskog zemljišta po 1m² korisne površine objekta koji će se graditi na gradskom građevinskom zemljištu, utvrđuje se kako slijedi u :

- prvoj zoni 41,40 KM/m²
- drugoj zoni 34,50 KM/m²
- trećoj zoni 27,60 KM/m²
- četvrtoj zoni 20,70 KM/m²
- petoj zoni 13,80 KM/m²
- šestoj zoni 6,90 KM/m²

Visina naknade za pogodnost korištenja građevinskog zemljišta po 1 m² korisne površine objekata koji će se graditi na ostalom građevinskom zemljištu, utvrđuje se u iznosu od 3,45 KM/m².

c) Visina naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta po 1 m² utvrđuje se kako slijedi u tabeli:

ZONA	POSLOVNI OBJEKTI	STAMBENI OBJEKTI
I zona	10,35 KM/m ²	6,90 KM/m ²
II zona	8,28 KM/m ²	5,52 KM/m ²
III zona	6,90 KM/m ²	4,14 KM/m ²
IV zona	5,52 KM/m ²	3,45 KM/m ²
V zona	4,14 KM/m ²	2,76 KM/m ²
VI zona	3,45 KM/m ²	2,07 KM/m ²

Visina naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta za **proizvodne, pomoćne i poljoprivredne objekte** po **1 m²** površine objekta utvrđuju se kako slijedi:

Zona	Iznos u KM/m ²
I zona	3,45 KM/m ²
II zona	2,76 KM/m ²
III zona	2,07 KM/m ²
IV zona	1,72 KM/m ²
V zona	1,38 KM/m ²
VI zona	1,03 KM/m ²

Visina naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta po **1 m²** korisne površine **poslovnog prostora** za jedan mjesec iznosi:

Zona	Iznos u KM/m ²
I zona	0,069 KM/m ²
II zona	0,055 KM/m ²
III zona	0,041 KM/m ²
IV zona	0,034 KM/m ²
V zona	0,027 KM/m ²
VI zona	0,013 KM/m ²

Ukoliko je korisna površina proizvodnog, pomoćnog ili **poljoprivrednog objekta veća od 500 m²** naknada iz prethodnog stava utvrđuje se kako slijedi:

Zona	Iznos u KM/m ²
I zona	2,07 KM/m ²
II zona	1,65 KM/m ²
III zona	1,24 KM/m ²
IV zona	1,03 KM/m ²
V zona	0,82 KM/m ²
VI zona	0,62 KM/m ²

Visina naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta po **1 m²** korisne površine **stambenog, garažnog i sličnog prostora** za jedan mjesec iznosi:

Zona	Iznos u KM/m ²
I zona	0,041 KM/m ²
II zona	0,034 KM/m ²
III zona	0,027 KM/m ²
IV zona	0,020 KM/m ²
V zona	0,013 KM/m ²
VI zona	0,006 KM/m ²

Visina naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta za **proizvodne objekte** za jedan mjesec iznosi:

Zona	Iznos u KM/m ²
I zona	0,020 KM/m ²
II zona	0,017 KM/m ²
III zona	0,013 KM/m ²
IV zona	0,010 KM/m ²
V zona	0,006 KM/m ²
VI zona	0,003 KM/m ²

Ukoliko je korisna površina **proizvodnog objekta veća od 500 m²** naknada iz prethodnog stava za jedan mjesec iznosi:

Zona	Iznos u KM/m ²
I zona	0,012 KM/m ²
II zona	0,010 KM/m ²
III zona	0,008 KM/m ²
IV zona	0,006 KM/m ²
V zona	0,004 KM/m ²
VI zona	0,002 KM/m ²

VIII- 3 ZAKONSKA REGULATIVA U OBLASTI PROSTORNOG UREĐENJA I GRAĐENJA U FEDERACIJI BiH I ZENIČKO-DOBOJSKOM KANTONU

VIII-3.1 PRAVO KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA RADI GRAĐENJA

Pravo korištenja zemljišta radi građenja u svom kapacitetu je manjeg obima, ali podrazumijeva da korisnik može gradsko građevinsko zemljište (GGZ) da koristi bez da ga neko drugi ometa u tom korištenju, sve dok ne izgradi građevinu, izvrši tehnički prijem građevine i ne upiše pravo vlasništva na građevini u zemljišne knjige. Uživalac prava trajnog korištenja na GGZ ne može, dok uživa pravo korištenja zemljišta radi građenja, zasnivati prava stvarnog tereta i pravo zaloge.

U jednom su pravo vlasništva i pravo korištenja zemljišta radi građenja dosta slični i to po svom kapacitetu kod njihovog ostvarivanja. Obaveza je svih drugih osoba, bilo pravnih ili fizičkih, da se uzdržavaju od povrede nesmetanog uživanja tog prava.

Pitanje raspolaganja, odnosno stavljanja u promet stvari koje su u okviru određenog prava jače je zaštićeno kod prava vlasništva i sa stvarima se može raspolagati, odnosno stavljati u promet bez ograničenja, dok je kod prava korištenja zemljišta radi građenja to pravo raspolaganja ograničeno na srodnike.

Kada se na GGZ na kojem je steceno pravo korištenja zemljišta radi građenja po odredbama Zakona o građevinskom zemljištu Federacije BiH (“Službene novine FBiH” broj 67/05), izgradi građevina u skladu sa važećim zakonima, prestaje pravo korištenja zemljišta radi građenja i stiče se pravo vlasništva.

VIII-3.2 STICANJE PRAVA KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA RADI GRAĐENJA

Gradsko građevinsko zemljište - GGZ se dobija na korištenje po pravu prvenstva, odnosno raniji vlasnik zemljišta dobija pravo prvenstva korištenja gradskog građevinskog zemljišta u svrhu izgradnje građevine koja je odgovarajućim planom - regulacionim planom ili urbanističkim projektom predviđena da se izgradi, odnosno, raniji vlasnik je već izgradio tu građevinu. Ukoliko raniji vlasnik ne može, iz ekonomskih ili drugih razloga, da izgradi predviđenu građevinu, ili nema pravo da izgradi predviđenu građevinu, zemljište će se preuzeti iz njegovog posjeda uz naknadu i dodijelit će se drugom pravnom ili fizičkom licu. Preuzimanje GGZ od ranijeg vlasnika vrši Općina na čijem se području nalazi zemljište, uz naknadu.

GGZ se dodjeljuje pravnim licima radi izgradnje građevina za njihove potrebe i građanima fizičkim licima radi izgradnje stambene ili druge zgrade na koju po zakonu mogu imati pravo svojine.

GGZ se dodjeljuje pravnim licima radi izgradnje građevina za njihove potrebe i građanima fizičkim licima radi izgradnje stambene ili druge zgrade na koju po zakonu mogu imati pravo svojine.

GGZ dodjeljuje se na korištenje radi građenja na osnovu konkursa ili neposrednom pogodbom, pod uvjetima i na način propisan u Zakonu o građevinskom zemljištu Federacije BiH (“Službene novine FBiH” broj 67/05).

Ako se GGZ dodjeljuje na korištenje radi građenja na osnovu konkursa, mjerila za određivanje prvenstva moraju biti u skladu sa utvrđenom politikom stambene i druge izgradnje u općini i obezbjeđivati racionalno korištenje GGZ, kao i ostvarivanje drugih općih interesa u izgradnji i uređenju prostora.

Osnove utvrđene politike stambene i druge izgradnje na GGZ kojim rapolaze Općina regulisano je provedbenim planovima prostornog uređenja (regulacioni plan i urbanistički projekat).

Općina će dodjeljivati GGZ na osnovu donesenih planova a po kriterijima koje sama utvrdi.

Ti kriteriji ne mogu mnogo odstupati od planom utvrđenih sadržaja, odnosno, ako je planom utvrđeno da se na određenom GGZ gradi poslovna građevina, onda će se na tom zemljištu moći graditi takva građevina, a zemljiše će se, u osnovi, dodijeliti onom investitoru koji može izmiriti obaveze prema građevinskom zemljištu (naknada za izuzeto gradsko građevinsko zemljište, naknada za uređenje GGZ i zemljišna renta) i koji će obavljati djelatnost koja je planom predviđena. Ukoliko je više investitora koji zadovoljavaju uvjete utvrđene programom Općine vezanim za GGZ, investitori će se nadmetati na konkursu.

Neposrednom pogodbom GGZ se dodjeljuje subjektima koji imaju svoju specifičnu poziciju u društvu kao što je funkcija odbrane, zdravstva, socijalne zaštite i druge funkcije koje su utvrđene u Zakonu o građevinskom zemljištu. Općina može GGZ da ustupi i putem neposredne pogodbe.

Neposrednom pogodbom GGZ se dodjeljuje subjektima koji imaju svoju specifičnu poziciju u društvu kao što je funkcija odbrane, zdravstva, socijalne zaštite i druge funkcije koje su utvrđene u Zakonu o građevinskom zemljištu.

VIII-3.3 DODJELA GGZ, IZDAVANJE URBANISTIČKE SAGLASNOSTI, ODOBRENJA ZAGRAĐENJE, UPOTREBNE DOZVOLE I UPIS PRAVA VLASNIŠTVA

- Općinska načelnica /načelnik oglašava lokacije za građenje u skladu sa planom prostornog uređenja i provodi konkurs;
- Investitor koji dobije GGZ na konkursu podnosi zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti;
- Urbanistička saglasnost se izdaje u roku od 30 dana, a najkasnije u roku od 60 dana;
- Urbanistička saglasnost važi godinu dana od dana njene pravosnažnosti, a u izuzetnim slučajevima njena važnost se može produžiti na još jednu godinu;
- Kada investitor ispunи uvjete utvrđene u urbanističkoj saglasnosti podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje;
- Odobrenje za građenje se izdaje u roku od 30 dana, a najkasnije u roku od 60 dana;
- Odobrenje za građenje važi godinu dana i u tom periodu se mora otpočeti sa gradnjom građevine;
- Važnost odobrenja za građenje se može produžiti najviše za godinu dana;
- Kada je građevina izgrađena vrši se tehnički pregled i na osnovu tehničkog pregleda izdaje se upotrebljiva dozvola za građevinu;
- Nakon izdate upotrebljive dozvole može se izvršiti upis prava vlasništva na građevini i na zemljištu u zemljišnim knjigama.

URBANISTIČKA SAGLASNOST

Urbanistička saglasnost predstavlja akt kojim se definišu urbanističko-tehnički uslovi za izgradnju objekta.

Uz zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti prilaže se:

- Kopija katastarskog plana
- Zemljšno knjižni izvadak
- Idejni projekat
- Obrazloženje zahtjeva sa podacima potrebnim za utvrđivanje urbanističko-tehničkih i drugih uvjeta
- Dokaz o uplati troškova postupka

ODOBRENJE ZA GRADENJE - Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje prilaže se :

- Urbanistička saglasnost ili lokacijska informacija
- Geodetski snimak – plan s ucrtanom situacijom buduće građevine
- Dokaz o pravu građenja (Zemljišno-knjižni izvadak, Odluka nadležnog organa na osnovu koje je investitor stekao pravo vlasništva ili pravo građenja ili prava korištenja, pisana saglasnost vlasnika nekretnine ili vlasnika nad zajedničkim dijelovima zgrade ovjerena od nadležnog organa ili službe
- Dva primjerka glavnog (izvedbenog) projekta u analognoj i jedan primjerak u digitalnoj formi
- Saglasnosti propisane u urbanističkoj saglasnosti
- Drugi prilozi određeni posebnim zakonom
- Dokaz o uplati troškova postupka

ODOBRENJE ZA UPOTREBU GRAĐEVINE (izdaje se nakon izvršenog tehničkog pregleda)

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu građevine prilaže se:

- Kopija odobrenja za građenje
- Geodetski snimak građevine i parcele izrađen na katastarskoj podlozi u analognom ili digitalnom obliku
- Pisana izjava izvođača o izvedenim radovima
- Pisani izvještaj nadzora nad građenjem sa potvrdom o kompletnosti radova
- Dokaz o uplati troškova postupka

IX PREDUZETNIČKE INDUSTRIJSKE ZONE

U općini Visoko locirane su poslovne (industrijske) zone različitih namjena koje su proizvodno-trgovačkog karaktera. S obzirom na privrednu strukturu općine Visoko, gdje dominiraju mala i srednja preduzeća (SMEs) i u poslovnim zonama su ista dominantna. To su proizvodna, trgovačka i uslužna preduzeća.

Poslovne zone u općini Visoko su:

- Poslovna zona Arnautovići- Ozrakovići
- Poslovna zona Topuzovo Polje
- Poslovna zona Kula Banjer
- Poslovna zona Čekrekčije
- Kao i ostale radne zone predviđene prostorno - planskom dokumentacijom.

POSLOVNA ZONA ARNAUTOVIĆI - OZRAKOVIĆI

Poslovna zona Arnautovići - Ozrakovići je locirana na ulazu u Visoko i omeđena je, sa zapadne strane pristupnom saobraćajnicom za autocestu A1, sa južne strane rijekom Bosnom, sa sjeverne strane autocestom A1 i industrijskom saobraćajnicom - zaobilaznicom lokalnog karaktera i sa istočne strane postojećom radnom zonom Ozrakovići ("Vispak", "Velepromet" itd.). Ukupna površina ovog prostora je 27,22ha. Na ovom lokalitetu parcele su dosta usitnjene i prema slobodnoj procjeni ima ih oko 250. Sve parcele su u privatnom vlasništvu, s tim da na svim parcelama Općina ima pravo raspolaganja, pošto se lokalitet nalazi u obuhvatu urbanističkog plana grada.

Pored pristupnih saobraćajnica (autoceste A1, regionalnog puta Sarajevo-Zenica i lokalnih puteva) kroz poslovnu zonu prolazi saobraćajnica od novog mosta kod naplatnih kućica kroz zonu prema zgradi "Vispaka". U ovoj poslovnoj zoni planira se izgradnja pješačke staze, javne rasvjete kao i kružnog toka. Također, izgrađen je i vodovodni prsteni u ovoj poslovnoj zoni čime je riješeno vodosnabdijevanje postojećih i budućih privrednih subjekata.

Pored putne i vodovodne infrastrukture u zoni je riješeno pitanje i kanalizacione mreže. Takođe, u zoni postoji mogućnost priključka na ostale elemente komunalne infrastrukture: elektroenergetsku, ptt i gasnu mrežu. U blizini poslovne zone u Ozrakovićima nalazi se Carinska ispostava Visoko.

POSLOVNA ZONA TOPUZOVO POLJE

Poslovna zona Topuzovo Polje smještena je uz regionalnu cestu R-445 Visoko-Kakanj i neposredno uz autocestu Sarajevo-Zenica. U radnoj zoni Topuzovo Polje prije rata bili su smješteni kapaciteti „KTK“ Visoko i TI „Vitex“ Visoko. U ovoj zoni postoji mogućnost priključka na svu komunalnu infrastrukturu.

Poslovna zona Topuzovo Polje ujedno je slobodna (bescarinska) zona koja je kao pravni subjekt formirana 1997.god.

POSLOVNA ZONA KULA BANJER

Poslovna zona Kula Banjer je locirana u sjeveroistočnom dijelu grada, između željezničke pruge sa jugozapadne strane, autoceste A1 sa sjeveroistočne strane, stambenog naselja sa sjeverozapadne strane i kasarne sa jugoistočne strane. Teren je ravan, nije podložan klizanju i kompletno neizgrađen. Ukupna površina lokaliteta je oko 5ha, od čega je u vlasništvu općine Visoko $8.575m^2$, a ostalo je u privatnom vlasništvu.

POSLOVNA ZONA - ČEKREKČIJE

Poslovna zona Čekrekčije nalazi se u naselju Čekrekčije i proteže se uz rijeku Bosnu i lokalnu saobraćajnicu.

Za strane investitore posebno su interesantni slobodni radni kapaciteti privatiziranih preduzeća i preduzeća sa većinskim državnim vlasništvom. Podaci i informacije o navedenim radnim kapacitetima mogu se dobiti u Službi za privredu, finansije i lokalni ekonomski razvoj.

U istoj službi mogu se dobiti i podaci o ostalim slobodnim radnim površinama.

X BANKARSKI SEKTOR

Kontakti poslovnih banaka za općinu Visoko su:

1. Bosna Bank International dd Sarajevo PJ Visoko 032/730-240
2. Hypo Alpe Adria Bank dd Mostar PJ Visoko 032/731-001
3. Intesa SanPaolo Banka dd Sarajevo PJ Visoko 032/731-870
4. Investiciono komercijalna banka dd Zenica PJ Visoko 032/730-010
5. Moja Banka dd Sarajevo PJ Visoko 032/732-840
6. Raiffeisen Bank dd Sarajevo PJ Visoko 032/730-083
7. Sberbank dd Sarajevo PJ Visoko 032/730-370
8. Sparkasse Bank dd Sarajevo PJ Visoko 032/730-350
9. Unicredit Zagrebačka banka dd Mostar PJ Visoko 032/730-050
10. Vakufska banka dd Sarajevo PJ Visoko 032/732-700
11. Ziraat Bank Bosnia dd Sarajevo PJ Visoko 032/731-890

XI VANJSKOTRGOVINSKO POSLOVANJE PREDUZEĆA S TERITORIJE OPĆINE VISOKO

XI - 1UVVOZ-IZVOZ U OPĆINI VISOKO ZA 2014. god.

Općina	Uvoz u hilj.KM	Učešće u ukupnom uvozu FBiH %	Izvoz u hilj.KM	Učešće u ukupnom izvozu FBiH%	Pokrivenost uvoza izvozom u %	Saldo robne razmjene u KM
Visoko	564.734	9,18	543.692	5,69	96,27	-21.042

Prema zvaničnim pokazateljima Vanjskotrgovinske komore BiH /izvor informacija o stanju privrede na području ZDK za 2014. god./ udio općine Visoko u izvozu Kantona za 2014. god. je 32,21%, po čemu se općina Visoko svrstava u najveće izvoznike u ZDK, a udio u uvozu je 35,16%, također se općine Visoko svrstava i u najveće uvoznike u ZDK.

Pokazatelji vanjskotrgovinske razmjene u općini Visoko 2013. i 2014. god. /u 000 KM/

OPĆINA	2013. godina		2014. godina	
	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz
Visoko	554.128	478.394	543.692	564.734

XI – 2 FINANSIJSKI RESURSI OPĆINE

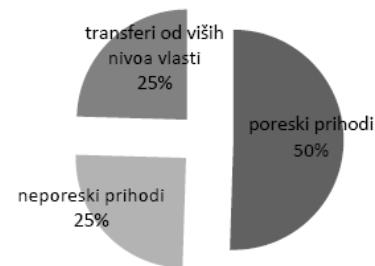
PREGLED PLANIRANOG I IZVRŠENOG BUDŽETA OPĆINE VISOKO

Budžetska godina	2011.godina	2012.godina	2013.godina	2014.godina
1. PLANIRANI PRIHODI	9.852.000,00	10.092.000,00	11.963.000,00	12.683.000,00
2. IZVRŠENI PRIHODI	9.291.432,61	8.238.357,32	10.040.810,32	12.054.639,06
2.1. poreski prihodi	5.550.868,03	5.438.344,04	4.949.706,16	5.269.098,75
2.1.1. direktni porezi	1.798.975,11	1.847.540,68	1.979.656,36	2.122.178,44
2.1.2. indirektni porezi	3.751.892,92	3.590.803,36	2.970.049,80	3.146.920,31
2.2. neporeski prihodi	2.141.366,21	1.972.022,25	2.141.366,21	2.739.102,23
2.3. tekuće potpore	1.347.198,37	827.991,03	2.404.947,33	3.604.685,12
2.4. ostalo	252.000,00	-	544.790,62	441.752,96
procenat izvršenja prihoda	94,31	81,63	83,93	95,05

GRAFIČKI PRIKAZ IZVRŠENJA BUDŽETA 2013.g

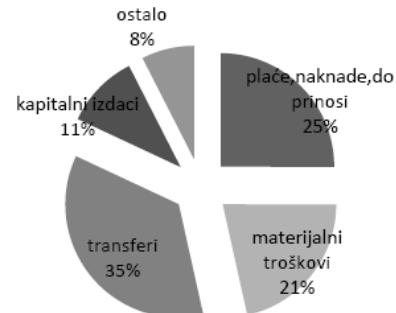
budžetska godina	2013.godina	% izvršenja u 2013.g
PRIHODI		
UKUPNO IZVRŠENI PRIHODI	9.798.507,89	83,57
1.PORESKI PRIHODI	4.949.706,16	84,44
2.NEPORESKI PRIHODI	2.443.854,40	82,48
3.TRANSFERI OD VIŠIH NIVOA VLASTI	2.404.947,33	82,93

UČEŠĆE POJEDINIХ VRSTA PRIHODA U UKUPNO IZVRŠENIM PRIHODIMA U 2013.GODINI

budžetska godina	2013.godina	% izvršenja u 2013.g
IZDACI		
UKUPNO IZVRŠENI IZDACI	9.798.507,89	81,91
1.TEKUĆI IZDACI	8.030.676,60	84,98
2.1. plaće,naknade,doprinosi	2.454.337,69	85,37
2.2. materijalni troškovi	2.103.938,43	105,71
2.3. transferi	3.472.400,48	62,18
2.KAPITALNI IZDACI	1.032.882,57	52,35
3. OSTALO	734.948,72	136,10

UČEŠĆE POJEDINIХ VRSTA IZDATAKA U UKUPNO IZVRŠENIM IZDACIMA U 2013.GODINI

GRAFIČKI PRIKAZ IZVRŠENJA BUDŽETA 2014.g

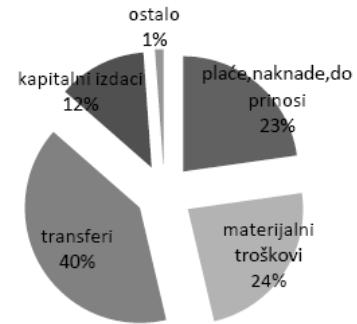
budžetska godina	2014.godina	% izvršenja u 2014.g
PRIHODI		
UKUPNO IZVRŠENI PRIHODI	11.612.886,10	94,78
1.PORESKI PRIHODI	5.269.098,75	90,82
2.NEPORESKI PRIHODI	2.739.102,23	81,74
3.TRANSFERI OD VIŠIH NIVOVA VLASTI	3.604.685,12	116,28

UČEŠĆE POJEDINIХ VRSTA PRIHODA U UKUPNO IZVRŠENIM PRIHODIMA U 2014.GODINI

budžetska godina	2014.godina	% izvršenja u 2014.g
IZDACI		
UKUPNO IZVRŠENI IZDACI	10.737.446,13	84,66
1.TEKUĆI IZDACI	9.282.394,42	95,65
2.1. plaće,naknade,doprinosi	2.444.689,42	89,88
2.2. materijalni troškovi	2.528.968,25	94,00
2.3. transferi	4.308.736,75	100,33
2.KAPITALNI IZDACI	1.331.693,44	49,18
3. OSTALO	123.358,27	72,56

UČEŠĆE POJEDINIХ VRSTA IZDATAKA U UKUPNO IZVRŠENIM IZDACIMA U 2014.GODINI

FINANSIJSKI POKAZATELJI KROZ IZVRŠENJE BUDŽETA OPĆINE VISOKO ZA PERIOD 2011 – 2014. GODINA

Budžetska godina	2011.godina	2012.godina	2013.godina	2014.godina
Izvršenje izdataka budžeta	9.079.201,84	10.091.824,12	9.798.507,89	10.737.446,13
1.Tekući izdaci	4.553.194,96	6.892.991,65	4.558.276,12	4.973.658,17
1.1.Plaće, naknade, doprinosi	2.675.205,63	2.857.176,52	2.454.337,69	2.444.689,42
1.2.Materijalni troškovi	1.877.989,33	4.035.815,13	2.103.938,43	2.528.968,25
2.Tekući grantovi	2.820.192,72	2.279.674,53	3.472.400,48	4.308.736,75
3.Kapitalni izdaci	1.366.851,58	690.321,26	1.032.882,57	1.331.693,44
4.Razlika (Ostalo neklasificirano)	338.962,58	228.835,68	734.948,72	123.358,27
Procenat izvršenja:				
1.tekući izdaci	50,15%	68,30%	46,52%	46,32%
2.tekući grantovi	31,06%	22,59%	35,43%	40,12%
3.kapitalni izdaci	15,06%	6,84%	10,54%	12,41%
4.razlika (Ostalo neklasificirano)	3,73%	2,27%	7,51%	1,15%

Općina Visoko je od 01.01.2013. god. budžetsko poslovanje organizirala putem Jedinstvenog sistema trezora u cilju postizanja stabilnosti u izvršavanju svih javnih funkcija Općine i njenih zakonskih obaveza, te transparentnosti i javnosti.

XII KATALOG REALIZOVANIH PROJEKATA ZA 2014.godinu

Katalog realizovanih projekata za 2014. god. može se pogledati na službenoj stranici općine Visoko
<http://visoko.gov.ba/investirajte-u-visoko/realizovani-projekti.aspx>

XIII DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

XIII-1 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Zdravstvene usluge na području općine pruža JU "Dom zdravlja" Visoko koji je izgrađen 1953. godine. "Dom zdravlja" pruža zdravstvene usluge pacijentima kroz organiziranu primarnu i konsultativno specijalističku zdravstvenu djelatnost na području općine Visoko.

Usluge zdravstvene zaštite pruža u objektu u Visokom i ambulantama porodične medicine u mjesnim zajednicama Gračanica, Moštare, Poriječani i Buci.

XIII-2 OBRAZOVNE INSTITUCIJE

Osnovne škole koje se nalaze na području općine Visoko su: OŠ "Kulin Ban" Visoko, OŠ "Safvet-beg Bašagić" Visoko, OŠ "Alija Nametak" Buci, OŠ "Mula Mustafa Bašeskija" Donje Moštare, OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar" Dobrinje, OŠ "Musa Ćazim Ćatić" Gračanica i OŠ za muzičko obrazovanje "Avdo Smajlović" Visoko.

Srednje škole koje se nalaze na području općine Visoko su: Mješovita srednja škola "Hazim Šabanović", Gimnazija "Visoko", Medresa "Osman ef. Redžović" u Čajangradu, te Franjevačka klasična gimnazija.

XIII-3 SOCIJALNA ZAŠTITA

Pravo na socijalnu sigurnost, uključujući pravo na socijalno osiguranje, je međunarodno priznato pravo kao jedno od temeljnih ljudskih prava.

Nosilac socijalne zaštite na području općine Visoko je JU "Centar za socijalni rad" Visoko, osnovan u cilju vršenja djelatnosti i poslova od posebnog društvenog interesa. JU "Centar za socijalni rad" potiče i razvija samopomoć, dobrosusjedsku pomoć, dobrovoljni rad, dobrotvorne i druge djelatnosti, obavlja poslove savjetovališta za probleme braka i porodice, odgoja djece, te predlaže mјere unapređenja politike socijalne zaštite, osigurava i povremenu novčanu pomoć porodicama koje se nalaze u stanju socijalne potrebe. Na području općine Visoko, u naselju Dobrinje, nalazi se također i Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama.

XIII-4 KULTURA

Općina Visoko je grad bogate kulturne tradicije i na njenom području egzistira više institucija, organizacija i udruženja koje se bave kulturnom djelatnošću.

JU Zavičajni muzej Visoko, koji je osnovan 1953. godine, najstariji je muzej na ZE-DO kantonu i jedan od najstarijih u BiH. Bavi se prikupljanjem, obradom, zaštitom, čuvanjem i prezentiranjem mujejske građe, zaštitom kulturne baštine, naučno-istraživačkim radom, te pedagoškom i izdavačkom djelatnošću.

JU "Gradska biblioteka" Visoko, sa fondom od oko 55.000 knjiga i druge neknjižne građe, osnovana je 1946. godine.

Prikuplja, obrađuje, čuva i daje na korištenje bibliotečku građu i pored bibliotečke djelatnosti bavi se obrazovnom, kulturnom i izdavačkom djelatnošću, te zaštitom kulturno - historijskog naslijeđa.

Udruženje građana likovnih umjetnika "Galerija Likum '76" osnovano je 1970. godine i bavi se promocijom i afirmacijom likovnih vrijednosti kroz organiziranje i razmjenu pojedinačnih, grupnih i kolektivnih izložbi, kulturnih susreta različitih sadržaja, te poticaja likovnog amaterizma. 1950-tih godina Visoko dobiva svoje amatersko pozorište i kino - današnju JU Centar za kulturu i edukaciju. Udruženje građana "Teatar Total", amatersko pozorište koje kontinuirano djeluje od 1952. godine spada u amaterska pozorišta u BiH sa najvećim brojem nagrada.

XIV NAŠA OPREDJELJENJA

OPĆINA VISOKO, kao važan subjekt u razvoju i unapređenju izgradnje društvene zajednice, ima obavezu kontinuirano poboljšavati svoje usluge na zadovoljstvo i dobrobit zainteresiranih strana. U tom cilju je definirala svoju politiku kvaliteta i okoline. Općina Visoko posjeduje certifikate za sistem kvaliteta i zaštite okoline: **EN ISO 9001 - 2008 i EN 14101 - 2009**.

IZJAVA O POLITICI KVALITETA I OKOLINE

OPĆINA VISOKO, kao posebno društveno važan i odgovoran subjekt u Bosni i Hercegovini, a naročito u promicanju interesa i zadovoljavanja potreba građana, ima obavezu kontinuirano poboljšavati svoje usluge na zadovoljstvo i dobrobit svojih korisnika i ostalih zainteresiranih strana.

U tom cilju naša temeljna opredjeljenja su:

- Potpuno zadovoljavati zahtjeve i potrebe građana i ostalih zainteresiranih strana
- Kontinuirano razvijati vlastite vrijednosti
- Kontinuirano poboljšavati procesni i korisnicima orijentirani sistem upravljanja
- Mjerljive i ambiciozne ciljeve postavljati na svim relevantnim nivoima
- Kontinuirano obavljati monitoring, mjeriti gdje je primjenjivo, analizirati i poboljšavati ostvareno
- Sa partnerima u radu razvijati i održavati korektnu poslovnu saradnju
- U radu poštivati zahtjeve korisnika, zahtjeve primjenjivih zakona i regulative

- Identifikacija svih aspekata koji imaju ili mogu imati uticaj na okolinu i preventivno djelovanje u cilju sprečavanja zagađenja i stalno unapređenje sistema upravljanja okolinom
- Štednja resursa i energije, smanjenje ili eliminacija upotrebe štetnih materija i kontrolirano postupanje sa otpadom
- Zaštita zdravlja i sigurnost uposlenika kao i zaštita okoline

POLITIKA KVALITETA I OKOLINE je sastavni dio poslovne politike OPĆINE VISOKO i obavezni su je primjenjivati svi zaposleni shodno vlastitim pozicijama i odgovornosti.

Načelnica Općine:
Amra Babić

XV CILJEVI KVALITETA I OKOLINE

Provodeći politiku kvaliteta i okoline, težimo ostvariti opće ciljeve kvaliteta i okoline koje smo izdali kao samostalan dokument.

CILJEVI KVALITETA I OKOLINE

Provodeći našu politiku težimo ostvarivanju slijedećih općih ciljeva:

- Kontinuirano ispunjavati očekivanja zainteresiranih strana**
- Imati kompetentno, motivirano i inventivno osoblje**
- Uspostaviti i održavati kontinuirano poboljšavanje i unapredavanje procesa, usluga i poslovnog sistema, kvaliteta usluga i povjerenje korisnika**
- Postavljati konkretne planove i ciljeve na svim nivoima i efektivno ih ostvariti.**

XVI KULTURNO-HISTORIJSKE ZNAMENITOSTI

Arheološka istraživanja na lokalitetu Okolište, u naseljima Okolište i Radinovići kod Visokog - Nacionalni Spomenik BiH

Srednjovjekovni bosanski kraljevski grad Visoki - proglašen je nacionalnim spomenikom Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika (broj Odluke: 05.1-2-1047/03-2 od 02.03.2004.godine).

U vrijeme bosanske samostalnosti grad je nosio ime Visoki i nalazio se na Visočici na visini od 766,5 m i oko 300 metara iznad doline u kojoj se razvilo naselje.

Utvrđeni grad Visoki najvjerojatnije je dao početi graditi bosanski ban Stjepan II Kotromanić.

Arheološko područje - Prahistorijsko naselje na lokalitetu Okolište u naseljima Okolište i Radinovići - proglašeno nacionalnim spomenikom Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika (broj Odluke: 05.2-2-159/06-3 od 05.09.2006. godine).

Arheološki lokalitet Okolište otkriven je 1966. godine.

U organizaciji Zavičajnog muzeja u Visokom izvršene su zaštitne intervencije i manja iskopavanja 1983. i 1986. godine.

Arheološko područje Mili / Arnautovići - mjesto stanka bosanske vlastele i mjesto krunisanja, te grobne crkve bosanskih vladara - proglašeno nacionalnim spomenikom Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika (broj Odluke: 06-6- 894/03-2 od 02.07.2003. godine).

Tabačka / Tabhanska džamija - proglašena nacionalnim spomenikom Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika (broj Odluke: 08.2-6-801/03-9 od 09.10.2003. godine).

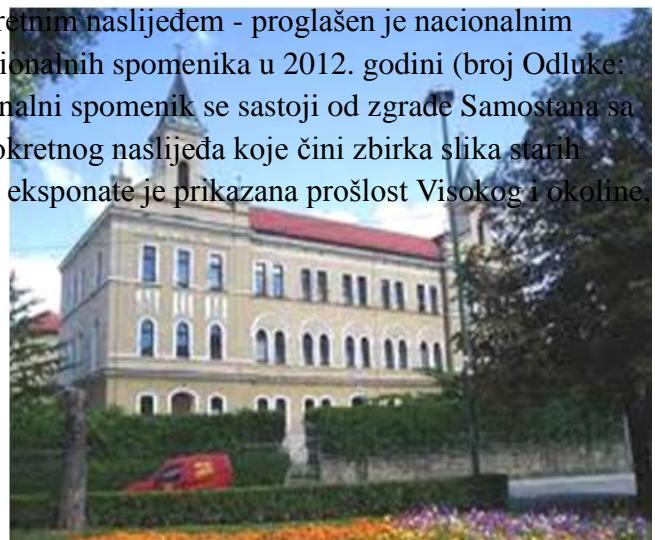
Džamija je izgrađena u vrijeme ekspanzije esnafa tabačkog zanata na lijevoj obali rijeke Fojnice, uz nekadašnju tabhanu. Izgradili su je visočki tabaci u prvoj polovini 17. vijeka. Radovi na realizaciji projekta restauracije nacionalnog spomenika Tabačke/Tabhanske džamije započeli su 2005. godine.

Pravoslavna Crkva sv. Prokopija - proglašena nacionalnim spomenikom Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika (broj Odluke: 07.2-2-32/04-3 od 02.03.2004. godine). Crkva sv. Prokopija u Visokom je smještena uz saobraćajnicu Visoko Kiseljak, na izlazu iz visočke čaršije u neposrednoj blizini novog visočkog groblja, u dijelu predgrađa Podvisoki. Ne zna se tačna godina izgradnje crkve, a obnovljena je prvi put 1853. godine.

Samostan Sv. Bonaventure u Visokom - sa pokretnim naslijedem - proglašen je nacionalnim spomenikom Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika u 2012. godini (broj Odluke: 07.3-2.3-73/12-19 od 04.06.2012. godine). Nacionalni spomenik se sastoji od zgrade Samostana sa gimnazijom i sjemeništem, pripadajuće crkve i pokretnog naslijeda koje čini zbirka slika starih majstora. Samostan posjeduje i lapidarij kroz čije eksponate je prikazana prošlost Visokog i okoline, pa i cijele BiH, od najstarijih dana do danas.

ZAŠTO BOSNA I HERCEGOVINA A NE NEKA DRUGA DRŽAVA U OKRUŽENJU ?

- BiH je most između istoka i zapada
- Povoljan geografski položaj
- Raspoloživost prirodnih bogatstava i ljepota
- Dugogodišnja tradicija industrijske proizvodnje
- Veliki broj industrijskih zona, atraktivnih lokacija i proizvodnih objekata
- Transparentno zakonodavstvo
- Niski porezi

- Porez na dodanu vrijednost	17%
- Porez na dobit	10%
- Porez na dohodak	10%

- Obrazovana i mlada radna snaga
- Valuta vezana za Euro
- Potpisani regionalni i bilateralni ugovori
- Perspektiva pridruživanja Evropskoj Uniji

POREZNI POTICAJI

- Izvoz preko 30% od ukupno ostvarenog prihoda, oslobađa se plaćanja poreza na dobit za tu godinu
- Ulaganje u proizvodnju u vrijednosti od najmanje 20 mil. KM oslobađa se plaćanja poreza na dobit za razdoblje od pet godina
- Upošljavanje više od 50% invalidnih osoba oslobađa se plaćanja poreza na dobit

- Oprema koja se stavlja u pogon, a predstavlja ulog stranca, oslobođena od plaćanja uvoznih dažbina.

XVII NAJVAŽNIJI KONTAKTI

OPĆINA VISOKO

Adresa: Ul. Alije Izetbegovića 12A, 71300 Visoko

Tel.: +38732/ 732-500

Fax: +38732/738- 330

E- mail: info@visoko.gov.ba

Načelnica: Amra Babić

JKP «GRADSKA GROBLJA » D.O.O. VISOKO

Sjedište: Mule Hodžića br.108, 71300 Visoko

Tel.: +38732/ 735-001

Fax : +38732/ 730-762

E-mail : jkpgg@bih.net.ba

Direktor: Mehmed Vranac, stečajni upravnik

JKP «VISOKO» D.O.O. VISOKO

Sjedište : Ul. Sarajevska br. 6, 71300 Visoko

Tel.: +38732/ 738-600

Fax: +38732/ 735-560

E-mail: info@jkp-visoko.ba

Direktor: Almir Hadžialić

JP «RADIO-TELEVIZIJA VISOKO» D.O.O. VISOKO

Sjedište : Ul. Hazima Dedića br. 33, 71300 Visoko

Tel.: +38732/ 738-644

Fax: +38732/ 735-169

E-mail : rtv-visoko@rtv-visoko.ba

Direktor: Advija Mutap

JP «VETERINARSKA STANICA VISOKO» D.O.O. VISOKO

Sjedište : Ul. Musala br. 25, 71300 Visoko

Tel./Fax : +387 32 738 - 230

E-mail : veterinarska.stanica@bih.net.ba

Direktor: Ahmet Kurspahić

JP “VISOKO EKOENERGIJA” D.O.O. VISOKO

Sjedište : Ul. Kakanjska br. 4, 71300 Visoko

Tel./Fax: +38732/ 735-299; +38732/ 735-605

E-mail : visgas@bih.net.ba

Direktor: Hajrudin Handžić

JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE ZE-DO KANTONA BIRO VISOKO

Adresa: Ul. Hadžihasanova br. 23, 71300 Visoko

Tel./Fax: +387 32/ 731-620

Direktor: Tarik Ahić

KANTONALNI URED ZENICA

PORESKA UPRAVA VISOKO

Adresa: Ul. Alije Izetbegovića 12 A. Visoko

Tel.: +38732 / 738 - 004

OPĆINSKI SUD VISOKO

Adresa: Ul. Alije Izetbegovića br. 1, 71300 Visoko

Tel.: +38732 / 738-547

Fax: +38732/ 731-523

E- mail: opsud-visoko@pravosudje.ba

JU «DOM ZDRAVLJA» VISOKO

Adresa: Ul. Branilaca 22, 71300 Visoko

Tel.: +38732/ 735-170; +38732/ 738-777

Fax: +38732/ 735-170

Web: <http://www.dzvisoko.ba>

Direktor: Senad Karavdić

JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VISOKO

Adresa: Ul. Islamovića 10, 71300 Visoko

Tel.: +38732/ 735-835

Fax: +38732/ 735-835

E-mail: centarvisoko@gmail.com

REALIZACIJA
KABINET OPĆINSKE NAČELNICE/SLUŽBA ZA FINANSIJE, PRIVREDU I LOKALNI EKONOMSKI
RAZVOJ
DECEMBAR 2015.GODINE

OPĆINA VISOKO
[Www.visoko.gov.ba](http://www.visoko.gov.ba)
